

Perjantai 26. marraskuuta 2020

P9_TA(2020)0336

Aborttioikeudet Puolassa**Euroopan parlamentin päätöslauselma 26. marraskuuta 2020 tosiasiallisesta aborttikiellosta Puolassa (2020/2876(RSP))**

(2021/C 425/17)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) ja erityisesti sen 2 artiklan ja 7 artiklan 1 kohdan,
- ottaa huomioon 4. marraskuuta 1950 tehdyn Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja siihen liittyvän Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön,
- ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä ”perusoikeuskirja”),
- ottaa huomioon Puolan tasavallan perustuslain,
- ottaa huomioon 10. joulukuuta 1948 annetun ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen,
- ottaa huomioon 16. joulukuuta 1966 tehdyn taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan YK:n kansainvälisen yleissopimuksen sekä 16. joulukuuta 1966 tehdyn YK:n kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen,
- ottaa huomioon 18. joulukuuta 1979 tehdyn kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevan yleissopimuksen,
- ottaa huomioon 10. joulukuuta 1984 tehdyn kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen YK:n yleissopimuksen,
- ottaa huomioon YK:n ihmisoikeuskomitean 23. marraskuuta 2016 hyväksymät päätelmät Puolaa koskevasta seitsemännestä määräaikaisraportista,
- ottaa huomioon Unescon 10. tammikuuta 2018 antaman seksuaalikasvatusta koskevan ohjeasiakirjan ”International Technical Guidance on Sexuality Education”,
- ottaa huomioon Kairossa vuonna 1994 pidetyn kansainvälisen väestö- ja kehityskonferenssin (ICPD) ja sen toimintaohjelman, sen tarkistuskonferenssien tulokset sekä sen Nairobissa vuonna 2019 pidetyn 25-vuotistapahtuman (ICPD25),
- ottaa huomioon neljännessä naisten maailmankonferenssissa 15. syyskuuta 1995 hyväksytyn Pekingin julistuksen ja toimintaohjelman sekä YK:n erityisistunnoissa Peking + 10 (2005), Peking + 15 (2010) ja Peking + 20 (2015) hyväksytyt päätössiakirjat,
- ottaa huomioon naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen (Istanbulin yleissopimus), joka tuli voimaan 1. elokuuta 2014, sekä 28. marraskuuta 2019 antamansa päätöslauselman EU:n liittymisestä Istanbulin yleissopimukseen ja muista toimenpiteistä sukupuoleen perustuvan väkivallan torjumiseksi ⁽¹⁾,
- ottaa huomioon vuonna 2015 sovitut Yhdistyneiden kansakuntien kestävä kehityksen tavoitteet,

⁽¹⁾ Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2019)0080.

Perjantai 26. marraskuuta 2020

- ottaa huomioon 4. joulukuuta 2017 julkaistun Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutetun keskusteluasiakirjan ”Women’s sexual and reproductive health and rights in Europe”,
- ottaa huomioon komission vuonna 2017 naisten oikeuksista sekasortoisena aikana (Women’s rights in Turbulent times) järjestämän, perusoikeuksia koskevan vuotuisen keskustelutilaisuuden päätelmät,
- ottaa huomioon Maailman terveysjärjestön vuonna 2018 antamat suositukset nuorten seksuaali- ja lisääntymisterveydestä ja -oikeuksista,
- ottaa huomioon naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan Puolaan 22.-24. toukokuuta 2017 tekemän valtuuskuntamatkan jälkeen laatiman, 10. heinäkuuta 2017 päivätyn virkamatkaraportin sekä kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan Puolaan 19.–21. syyskuuta 2018 oikeusvaltiotilanteen tarkastelemiseksi lähettämän tilapäisen valtuuskunnan laatiman, 3. joulukuuta 2018 päivätyn virkamatkaraportin,
- ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Puolasta ja erityisesti 15. marraskuuta 2017 antamansa päätöslauselman oikeusvaltion ja demokratian tilasta Puolassa ⁽²⁾ ja 17. syyskuuta 2020 antamansa päätöslauselman ehdotuksesta neuvoston päätöksenä sen toteamisesta, että on olemassa selvä vaara, että Puolan tasavalta loukkaa vakavasti oikeusvaltioperiaatetta ⁽³⁾,
- ottaa huomioon komission käynnistämät, Puolan oikeusjärjestelmän uudistamiseen liittyvät neljä rikkomusmenettelyä Puolaa vastaan ja 20. joulukuuta 2017 annetun komission ehdotuksen neuvoston päätökseksi sen toteamisesta, että on olemassa selvä vaara, että Puolan tasavalta loukkaa vakavasti oikeusvaltioperiaatetta (COM(2017)0835),
- ottaa huomioon 1. maaliskuuta 2018 antamansa päätöslauselman komission päätöksestä käynnistää SEU:n 7 artiklan 1 kohdan mukainen menettely Puolan tilanteen johdosta ⁽⁴⁾,
- ottaa huomioon 14. marraskuuta 2019 antamansa päätöslauselman seksuaalikasvatuksen kriminalisoinnista Puolassa ⁽⁵⁾,
- ottaa huomioon 4. huhtikuuta 2019 antamansa lainsäädäntöpäätöslauselman ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin talousarvion suojaamisesta tilanteissa, joissa oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen jäsenvaltioissa kohdistuu yleisiä puutteita ⁽⁶⁾, sekä 17. huhtikuuta 2019 antamansa lainsäädäntöpäätöslauselman ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi perusoikeuksien ja arvojen ohjelman perustamisesta ⁽⁷⁾,
- ottaa huomioon 13. helmikuuta 2019 antamansa päätöslauselman naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon heikentämispyrkimyksistä EU:ssa ⁽⁸⁾,
- ottaa huomioon 18. joulukuuta 2019 antamansa päätöslauselman hlbt-henkilöihin kohdistuvasta julkisesta syrjinnästä ja vihapuheesta, mukaan lukien hlbt-vapaat alueet ⁽⁹⁾,
- ottaa huomioon 17. huhtikuuta 2020 antamansa päätöslauselman EU:n yhteensovitetuista toimista covid-19-pandemian ja sen seurausten torjumiseksi ⁽¹⁰⁾,

⁽²⁾ EUVL C 356, 4.10.2018, s. 44.

⁽³⁾ Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2020)0225.

⁽⁴⁾ EUVL C 129, 5.4.2019, s. 13.

⁽⁵⁾ Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2019)0058.

⁽⁶⁾ Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2019)0349.

⁽⁷⁾ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2019)0407.

⁽⁸⁾ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2019)0111.

⁽⁹⁾ Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2019)0101.

⁽¹⁰⁾ Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2020)0054.

Perjantai 26. marraskuuta 2020

- ottaa huomioon 30. syyskuuta 2020 julkistetun komission oikeusvaltioreportin 2020 "Oikeusvaltiotilanne Euroopan unionissa" (COM(2020)0580) ja sen maakohtaisen luvun oikeusvaltiotilanteesta Puolassa,
- ottaa huomioon Euroopan parlamentin enemmistää edustavien viiden ryhmän puheenjohtajien Puolan pääministerille 30. lokakuuta 2020 lähettämän kirjeen ⁽¹⁾,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 132 artiklan 2 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että unioni väittää perustuvansa SEU:n 2 artiklan mukaisesti ihmisarvon kunnioittamisen, vapauden, kansanvallan, tasa-arvon, oikeusvaltion, ihmisoikeuksien kunnioittamisen ja syrjimättömyyden arvoille; ottaa huomioon, että kaikki jäsenvaltiot ovat hyväksyneet perusoikeuksien kunnioittamista, takaamista ja noudattamista koskevia kansainvälisen oikeuden ja EU:n perussopimusten mukaisia velvoitteita ja velvollisuuksia;
- B. toteaa, että tehokas, riippumaton ja puolueeton oikeusjärjestelmä on oikeusvaltion keskeinen edellytys, ja sen avulla varmistetaan ihmisten perusoikeuksien ja kansalaisvapauksien suojelu EU:ssa;
- C. ottaa huomioon, että oikeus yhdenvertaiseen kohteluun ja syrjimättömyyteen on perussopimuksissa ja perusoikeuskirjassa vahvistettu perusoikeus ja sitä on kunnioitettava kaikilta osin; ottaa huomioon, että perusoikeuskirjan, Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja sitä koskevan oikeuskäytännön mukaisesti naisten seksuaali- ja lisääntymisterveys liittyy useisiin ihmisoikeuksiin, kuten oikeuteen elämään, oikeuteen olla joutumatta epäinhimillisen tai halventavan kohtelun kohteeksi, oikeuteen terveydenhuoltoon, oikeuteen yksityisyyteen, oikeuteen saada tietoja ja koulutusta sekä syrjintäkieltoon; toteaa, että näistä ihmisoikeuksista on säädetty myös Puolan perustuslaissa;
- D. ottaa huomioon, että Euroopan parlamentti on käsitellyt seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja -oikeuksia hiljan hyväksymässään EU:n terveysohjelmassa (EU4Health) varmistaakseen seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien turvallisen tarjonnan edellyttämien tavaroiden (esimerkiksi lääkkeitä, ehkäisyvälineitä ja terveydenhuollon laitteita) oikea-aikaisen saatavuuden;
- E. toteaa, että perustuslakituomioistuin perustettiin yhdeksi keskeisistä tekijöistä, joilla varmistetaan keskinäinen valvontajärjestelmä perustuslaillisessa demokratiassa ja oikeusvaltio Puolassa;
- F. ottaa huomioon, että naisten syrjinnän poistamista käsittelevä komitea ja YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien komitea antoivat elokuussa 2018 yhteisen julkilausuman, jossa ne korostivat, että turvallisen ja laillisen raskaudenkeskeytyksen sekä siihen liittyvien palvelujen ja tietojen saatavuus on naisten lisääntymisterveyden keskeinen osatekijä, ja jossa ne kehottivat maita lopettamaan naisten ja tyttöjen lisääntymisterveyttä ja -oikeuksia koskevien rajoitusten soveltamisen, sillä ne vaarantavat heidän terveytensä ja henkensä; toteaa, että abortin saatavuus on ihmisoikeus ja että sen viivästyttäminen ja kieltäminen ovat sukupuoleen perustuvan väkivallan muotoja ja niissä voi olla kyse kidutuksesta ja/tai julmasta, epäinhimillisestä ja halventavasta kohtelusta; toteaa, että seksuaali- ja lisääntymisterveys ja -oikeudet ovat YK:n kestävä kehityksen tavoitteeseen 3 liittyviä tavoitteita ja sukupuoleen perustuvat väkivallanteot ja haitalliset käytännöt liittyvät tavoitteeseen 5;
- G. toteaa, että kattavan ja ikätasaisen tiedon, seksuaali- ja parisuhdevalistuksen sekä seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien, perhesuunnittelu, ehkäisymenetelmät ja turvallinen ja laillinen abortti mukaan luettuina, saatavuus sekä tyttöjen ja naisten itsemääräämisoikeus ja kyky päättää vapaasti ja riippumattomasti kehostaan ja elämästään ovat heidän taloudellisen riippumattomuutensa ennakkoedellytyksiä ja siten olennaisen tärkeitä tekijöitä sukupuolten tasa-arvon saavuttamiseksi ja sukupuoleen perustuvan väkivallan poistamiseksi; toteaa, että kyse on heidän kehostaan ja siten heidän valinnastaan;
- H. ottaa huomioon, että Puola on ratifioinut Istanbulin sopimuksen, Lanzaroten sopimuksen, kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen, taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen ja lapsen oikeuksien sopimuksen ja että se on ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden nojalla velvollinen tarjoamaan mahdollisuuden kattavaan seksuaalikasvatukseen ja -tietoon muun muassa seksuaalisen riiston ja seksuaalisen hyväksikäytön riskeistä ja kyseenalaistamaan yhteiskunnassa vallitsevia sukupuolistereotyyppioita; ottaa huomioon, että Puola ei ole pannut täytäntöön laillisen abortin saatavuutta koskevia Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisuja; ottaa huomioon, että Euroopan neuvoston ministerikomitea on arvostellut Puolaa siitä, että se ei ole edistynyt asiassa;

⁽¹⁾ PPE-ryhmän puheenjohtaja Manfred Weber, S&D-ryhmän puheenjohtaja Iratxe García Pérez, Renew Europe -ryhmän puheenjohtaja Dacian Ciolos, Verts/ALE-ryhmän yhteispuheenjohtaja Philippe Lamberts ja GUE/NGL-ryhmän yhteispuheenjohtajat Manon Aubry ja Martin Schirdewan.

Perjantai 26. marraskuuta 2020

- I. toteaa, että abortin saatavuudessa on lukuisia eroja jäsenvaltioiden välillä; ottaa huomioon, että European Contraception Atlas 2020 -julkaisun mukaan Puola on taulukon häntäpäässä Euroopan unionissa, sillä sen ehkäisyvälineiden saatavuutta, perhesuunnittelua, neuvontaa ja tietojen tarjoamista verkossa koskevat toimintapolitiikat ovat kaikkein tiukimpien joukossa; toteaa, että Puola on yksi harvoista maista, joissa jälkikäteisen saamiseksi vaaditaan lääkemääräys, minkä lääkärit kuitenkin usein kieltäytyvät antamasta henkilökohtaisen vakaumuksensa perusteella;
- J. ottaa huomioon, että perustuslakituomioistuimen annettua vuonna 2015 ratkaisun lääkäreiden ja hammaslääkäreiden ammasteista 5. joulukuuta 1996 annetusta laista sen enempää terveydenhuollon ammattilaisiin kuin terveydenhuoltolaitoksiin ei kohdistu lakisääteistä velvoitetta antaa vaihtoehtoisten laitosten tai lääkäreiden nimiä, jos he tai ne henkilökohtaisen vakaumuksen johdosta kieltäytyvät tarjoamasta potilaalle seksuaali- ja lisääntymisterveyteen ja -oikeuksiin liittyviä palveluja; ottaa huomioon, että heinäkuussa 2020 muutetun lain lopulliseen versioon ei sisällytetty potilaan lähettämistä koskevaa velvoitetta, kuten alun perin ehdotettiin; ottaa huomioon, että lähettämistä koskevan velvoitteen pois jättäminen osoittaa, että Euroopan neuvoston ministerikomitean suositusta, joka koskee Puolaa vastaan seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien alalla annettujen Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomioiden täytäntöönpanoa, ei ole otettu lainkaan huomioon;
- K. ottaa huomioon, että kansalaisyhteiskunnan järjestöjen, esimerkiksi naisten ja perhesuunnittelun liiton, mukaan vuonna 2018 vain 10 prosenttia Puolan kansallisen terveysrahaston sopimussairaaloista tarjosi laillisia abortteja, mikä tarkoittaa, että Puolassa kokonaiset voivodikunnat kieltäytyvät tarjoamasta turvallisia ja laillisia abortteja, minkä vuoksi naisten on erittäin vaikeaa ja usein mahdotonta käyttää kyseisiä palveluja;
- L. ottaa huomioon, että pelon ja kollegojen ja terveydenhuoltoviranomaisten painostuksen vuoksi lääkärit Puolassa eivät halua tulla yhdistetyiksi aborttitoimenpiteisiin; toteaa, että laajalti käytetyn omatuntolausekkeen lisäksi lääkärit luovat muitakin muuhun kuin sääntelyyn perustuvia esteitä, kuten tarpeettomia lääkärintarkastuksia, psykologista neuvontaa tai ylimääräistä asiantuntijaneuvontaa, tai he rajoittavat naisten oikeuksia raskausajan tutkimuksiin ja tietoihin, joiden saaminen on taattu kaikille kansanterveysjärjestelmässä;
- M. ottaa huomioon, että gynekologisen hoidon saatavuus on Puolassa erittäin rajoitettua ja sitä on joillakin alueilla lähes mahdotonta saada, mikä johtaa ei-toivottujen raskauksien suureen määrään, huonoon lisääntymisterveyteen, kohdunkaulan syövän yleisyyteen ja ehkäisyn riittämättömyyden saatavuuteen; ottaa huomioon, että seksuaali- ja lisääntymisterveydenhuollon saatavuutta ja hlbt-henkilöiden oikeuksia rajoitetaan merkittävästi; toteaa, että gynekologisen hoidon tarpeessa olevat transihmiset ja muunsukupuoliset ihmiset kohtaavat syrjintää lääketieteellisessä ympäristössä ja usein heitä kieltäydytään hoitamasta;
- N. ottaa huomioon, että vuoden 2019 alusta lähtien yli 80 aluetta, maakuntaa tai kuntaa Puolassa on antanut hlbt-henkilöihin kielteisesti suhtautuvia päätöslauselmia, joissa ne ovat julistautuneet vapaiksi niin kutsutusta hlbt-ideologiasta, tai ne ovat hyväksyneet kokonaan tai osittain niin kutsuttuja alueellisia perheoikeuksien peruskirjoja, joissa syrjitään erityisesti yksinhuoltajia ja hlbt-vanhempia ja -henkilöitä ja joilla käytännössä rajoitetaan EU:n kansalaisten vapaata liikkuvuutta;
- O. ottaa huomioon, että arvioiden mukaan jopa 200 000 naista keskeyttää vuosittain Puolassa raskautensa ja heidän on pakko turvautua salaiseen aborttiin, jossa useimmiten käytetään lääketieteellisiä aborttipillereitä ilman tarvittavaa ammatillista lääketieteellistä valvontaa ja neuvontaa; toteaa, että vuosittain arviolta jopa 30 000 naisen on matkustettava Puolasta ulkomaille saadakseen tarvitsemaansa terveydenhoitoa ja hankkiakseen abortin⁽¹²⁾; ottaa huomioon, että näiden toimenpiteiden saannin ehtona on palveluista maksaminen, mikä tarkoittaa, että ne eivät ole yhtäläisesti kaikkien naisten eivätkä etenkin sosioekonomisesti heikommassa asemassa olevien naisten tai laittomien maahanmuuttajanaisten saatavilla; toteaa, että tämän vuoksi turvallinen abortti on ainoastaan rajallisen naisryhmän ulottuvilla Puolassa;
- P. ottaa huomioon, että Puolan perustuslakituomioistuin päätti 22. lokakuuta 2020 abortinvastaisia liikkeitä edustavien 119 Puolan parlamentin jäsenen tukemana, että perhesuunnittelusta, ihmisen sikiön suojelusta ja laillisen raskaudenkeskeytyksen edellytyksistä vuonna 1993 annetun lain säännös, joka sallii abortin tapauksissa, joissa raskaudenaikainen testi tai muut lääketieteelliset syyt osoittavat, että on erittäin todennäköistä, että sikiöllä on vakava ja peruuttamaton poikkeavuus tai parantumaton ja hengenvaarallinen sairaus, on perustuslain vastainen;

⁽¹²⁾ <https://www.theseus.fi/handle/10024/138222>

Perjantai 26. marraskuuta 2020

- Q. ottaa huomioon, että suuri todennäköisyys, että sikiöllä on vakava ja peruuttamaton poikkeavuus tai parantumaton sairaus, oli oikeudellisenä perusteena 1 074:lle kaikkiaan 1 100:sta vuonna 2019 tehdystä raskaudenkeskeytyksestä, kun taas muut tapaukset liittyivät siihen, että raskaus vaaransi naisen hengen tai terveyden tai oli seurausta kielletystä teosta (eli raiskauksesta), jotka ovat ainoat muut sallitut tapaukset perhesuunnittelua koskevassa vuoden 1993 laissa;
- R. ottaa huomioon, että ratkaisua aletaan soveltaa, kun se on julkaistu, mikä on Puolan lainsäädännön mukaan pakollista, ja että sen julkaiseminen johtaa Puolassa lähes täydelliseen aborttioikeuden kieltämiseen, abortin kriminalisoimiseen ja salaisten ja vaarallisten aborttien yleistymiseen sekä vain harvojen ulottuvilla olevaan aborttiturismiin ja heikentää siten naisten terveyttä ja oikeuksia ja vaarantaa heidän henkensä; toteaa, että vaikka ratkaisua ei ole julkaistu, monen sellaisen raskaana olevan naisen, jolle on ilmoitettu, että on hyvin todennäköistä, että sikiöllä on vakava ja peruuttamaton poikkeavuus tai parantumaton sairaus, mahdollisuutta saada laillinen abortti on rajoitettu;
- S. katsoo, että ratkaisu on uusi hyökkäys oikeusvaltiota ja perusoikeuksia vastaan ja jälleen yksi yritys monien muiden viime vuosina tehtyjen vastaavien yritysten jatkoksi rajoittaa seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja -oikeuksia Puolassa; ottaa huomioon, että nämä yritykset torjuttiin alustavasti jo vuosina 2016, 2018 ja 2020 Puolan kansalaisten järjestämien ”mustan perjantain” marsseina tunnettujen ja Euroopan parlamentin eri poliittisiin ryhmiin kuuluvien jäsenten voimakkaasti tukemien joukkomielenosoitusten johdosta;
- T. ottaa huomioon, että ratkaisu annettiin aikana, jolloin kaikissa EU:n jäsenvaltioissa, myös Puolassa, sovellettiin kansanterveyssyihin perustuvia rajoituksia covid-19-pandemian toisen aallon torjumiseksi, mikä haittaa vakavasti asianmukaisen demokraattisen keskustelun käymistä ja oikeudenmukaisen menettelyn noudattamista, mikä on olennaisen tärkeää perusoikeuksiin liittyvien kysymysten käsittelemiseksi;
- U. ottaa huomioon, että terveyteen liittyvistä rajoituksista ja riskeistä huolimatta Puolassa ja muualla maailmassa on järjestetty ennennäkemättömän laajoja mielenosoituksia; toteaa, että tuhannet mielenosoittajat jatkavat protestointiaan heidän seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja -oikeuksia koskevia perusoikeuksiaan heikentäviä vakavia rajoituksia vastaan; toteaa, että mielenosoitusten hallintaan on käytetty mellakkapoliiseja ja sotilaallista poliisikuntaa ja että lainvalvontaviranomaiset ovat käyttäneet kohtuutonta voimaa ja fyysisistä väkivaltaa rauhanomaisia mielenosoittajia vastaan, myös Puolan parlamentin ja Euroopan parlamentin jäseniä vastaan; toteaa, että nämä toimet ovat vastoin Puolan hallituksen velvoitteita, jotka perustuvat ihmisoikeuksia koskevaan kansainväliseen oikeuteen, myös perusoikeuskirjaan, jossa taataan oikeus rauhanomaiseen kokoontumiseen, sekä vastoin kokoontumis- ja yhdistymisvapauden erityisraporttien antamia suuntaviivoja, joissa todetaan, että pääsääntöisesti armeijaa ei pitäisi käyttää kokoontumisten valvomiseen;
- V. ottaa huomioon, että viranomaiset esittivät uhkauksia, kuten huomattavien sakkojen määräämistä, estääkseen Puolan kansalaisia ja Puolassa asuvia ihmisiä osallistumasta mielenosoituksiin ja että valtakunnansyyttäjä ja oikeusministeri Zbigniew Ziobro ovat ilmoittaneet, että mielenosoitusten järjestäjiä vastaan nostetaan rikossyytteitä, jotka voivat johtaa jopa kahdeksan vuoden vankeustuomioihin; toteaa, että monia mielenosoittajia, myös alaikäisiä, on pidätetty laittomasti;
- W. ottaa huomioon, että varapääministeri Jarosław Kaczyński kannusti 28. lokakuuta 2020 ihmisiä puolustamaan perinteisiä puolalaisia arvoja ja suojelemaan kirkkoja ”hinnalla millä hyvänsä”, mikä johti kansallismielisten huligaanien hyökkäyksiin mielenosoittajia vastaan; ottaa huomioon, että näin ollen Puolan kulttuurisia ja uskonnollisia arvoja käytetään siten väärin, koska niillä perustellaan naisten oikeuksien täysimääräisen toteutumisen, naisten tasa-arvon ja heidän oikeutensa päättää omasta kehostaan hankaloittamista; ottaa huomioon, että fundamentalistinen järjestö Ordo Iuris, jolla on tiiviit yhteydet hallituskoalitioon, on toiminut liikkeellepanevana voimana ihmisoikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon heikentämiseen tähtäävissä kampanjoissa Puolassa, yritykset kieltää abortit, vaatimukset irrottaa Puola Istanbulin sopimuksesta ja kehotukset luoda ”hlbti-vapaita vyöhykkeitä” mukaan luettuina;
- X. ottaa huomioon, että viimeaikaisten mielipidetiedustelujen mukaan suurin osa puolalaisista kannattaa oikeutta saada abortti pyynnöstä 12. raskausviikkoon saakka; toteaa, että mielenosoittajat vaativat myös hallituksen eroa sen hyökättyä toistuvasti oikeusvaltioperiaatetta vastaan; ottaa huomioon, että mielenosoituksia ovat järjestäneet ja

Perjantai 26. marraskuuta 2020

koordinoineet pääasiassa naisten johtamat järjestöt ja kansalaisjärjestöt ja naisaktivistit Puolan poliittisen opposition tukemina; katsoo, että Puolan presidentin mielenosoitusten johdosta antama ehdotus aborttilainsäädännöksi on epätyydyttävä;

- Y. ottaa huomioon, että Puolan perustuslakituomioistuinta koskevat lait, jotka Puolan parlamentti hyväksyi 22. joulukuuta 2015 ja 22. heinäkuuta 2016, sekä vuoden 2016 lopussa hyväksytty kolmen säädöksen paketti horjuttivat vakavasti perustuslakituomioistuimen riippumattomuutta ja legitimiyyttä; toteaa, että perustuslakituomioistuin julisti 22. joulukuuta 2015 ja 22. heinäkuuta 2016 annetut lait perustuslain vastaisiksi 9. maaliskuuta 2016 ja 11. elokuuta 2016; ottaa huomioon, että Puolan viranomaiset eivät tuolloin julkaisseet kyseisiä tuomioita eivätkä panneet niitä täytäntöön; katsoo, että Puolan lakien perustuslainmukaisuutta ei voida enää tehokkaasti taata Puolassa edellä mainittujen lainsäädäntömuutosten voimaantulon jälkeen ⁽¹³⁾;
- Z. ottaa huomioon, että edellä mainitun ratkaisun antoivat Laki ja oikeus -puolueen (PiS) johtaman koalition poliitikkojen valitsevat ja niistä täysin riippuvaiset tuomarit; toteaa, että Puolan senaatin puhemies katsoi, että ratkaisu on pätemätön, ja kehotti hallitusta olemaan julkaisematta sitä erityisesti siksi, että se rikkoo Puolan ihmisoikeusvelvoitteita ja on vastoin Puolan perustuslakia koskevaa aiempaa lainsäädäntöä ja koska perustuslakituomioistuimen kolmen tuomarin ja puheenjohtajan nimitykset ovat lainvastaiset ⁽¹⁴⁾;
- AA. ottaa huomioon, että komissio ja parlamentti ovat ilmaisseet vakavan huolensa oikeusvaltioperiaatteesta, myös perustuslakituomioistuimen legitimitetistä, riippumattomuudesta ja tehokkuudesta; ottaa huomioon, että komissio käynnisti 7 artiklan 1 kohdan mukaisen menettelyn vuonna 2015 toteutettujen Puolan oikeusjärjestelmän uudistusten johdosta;
1. tuomitsee jyrkästi perustuslakituomioistuimen ratkaisun ja naisten seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien heikentämisen Puolassa; toteaa, että ratkaisulla vaarannetaan naisten terveys ja henki; palauttaa mieliin arvostelleensa voimakkaasti kaikkia lainsäädäntöehdotuksia tai rajoituksia, joilla pyritään kieltämään mahdollisuus turvalliseen ja lailliseen aborttiin Puolassa ja rajoittamaan sitä entisestään ja joilla käytännössä kielletään aborttihoidon saanti Puolassa, sillä useimpien laillisten aborttien perusteena on sikiön elämää uhkaava vakava ja peruuttamaton sikiön vaurio tai parantumaton sairaus; muistuttaa, että terveydenhuollon ja seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien yleinen saatavuus on perusihmisoikeus;
 2. toteaa, että aborttioikeuden rajoittaminen tai kieltäminen ei suinkaan poista abortteja vaan ainoastaan siirtää ne maan alle, mikä lisää laittomien, vaarallisten, salaisten ja hengenvaarallisten aborttien määrää; painottaa, että abortin suorittamista ei pitäisi sisällyttää rikoslakiin, koska sillä on lamaannuttava vaikutus lääkäreihin, sillä he pidättyvät siksi tarjoamasta seksuaali- ja lisääntymisterveyteen ja -oikeuksiin liittyviä palveluja rikosoikeudellisten seuraamusten pelossa;
 3. pitää valitettavana, että ratkaisu annettiin aikana, jolloin covid-19-pandemiasta johtuvat terveyteen liittyvät rajoitukset heikensivät vakavasti asianmukaisia demokraattisia prosesseja; arvostelee voimakkaasti julkisia kokoontumisia koskevaa kieltoa, joka on ollut voimassa ilman luonnonkatastrofista johtuvan hätätilan julistamista, kuten Puolan perustuslain 232 artiklassa säädetään;
 4. muistuttaa, että naisten oikeudet ovat perusoikeuksia ja että EU:n toimielimillä ja jäsenvaltioilla on lakisäätöinen velvollisuus puolustaa ja suojella niitä perussopimusten ja perusoikeuskirjan sekä kansainvälisen oikeuden mukaisesti;
 5. toteaa, että edellä mainitusta perustuslakituomioistuimen ratkaisusta johtuvilla perusteettomilla ja kohtuuttomilla abortin saatavuutta koskevilla rajoituksilla ei suojella naisten luontaista ja luovuttamatonta arvokkuutta, sillä niillä rikotaan perusoikeuskirjaa, Euroopan ihmisoikeussopimusta, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntöä, lukuisia kansainvälisiä yleissopimuksia, joiden allekirjoittajavaltio Puola on, sekä Puolan tasavallan perustuslakia;

⁽¹³⁾ Venetsian komission 14. ja 15. lokakuuta 2016 antama lausunto perustuslakituomioistuinta koskevasta laista, 128 kohta; YK:n ihmisoikeuskomitea, loppupäätelmät seitsemännestä Puolaa koskevasta määräaikauskatsauksesta, 23. marraskuuta 2016, 7–8 kohta; Komission suositus (EU) 2017/1520, annettu 26. heinäkuuta 2017, oikeusvaltioperiaatteen noudattamisesta Puolassa (EUVL L 228, 2.9.2017, s. 19).

⁽¹⁴⁾ <https://www.senat.gov.pl/aktualnosci/art,13159,zespol-ekspertow-przy-marszalku-senatu-o-wyroku-trybunalu-konstytucyjnego.html>

Perjantai 26. marraskuuta 2020

6. kehottaa painokkaasti Puolan parlamenttia ja viranomaisia pidättymään uusista yrityksistä rajoittaa seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja -oikeuksia, sillä tällaiset toimenpiteet ovat vastoin ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden mukaista taantumattomuuden periaatetta; korostaa, että seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien kieltäminen on yksi sukupuoleen perustuvan väkivallan muoto; kehottaa Puolan viranomaisia ryhtymään toimiin pannakseen täysimääräisesti täytäntöön Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen Puolalle langettamat tuomiot, joiden mukaan rajoittava aborttilainsäädäntö rikkoo naisten ihmisoikeuksia; korostaa, että lisääntymisterveyspalvelujen esteetön ja oikea-aikainen saatavuus sekä naisten lisääntymiseen liittyvän itsenäisyyden ja päätöksenteon kunnioittaminen ovat ratkaisevan tärkeitä naisten ihmisoikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon suojelemiseksi;

7. korostaa tarvetta tarjota kattavaa, näyttöön perustuvaa, syrjimätöntä ja ikätasoista seksuaalikasvatusta ja -tiedotusta kaikille, koska sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyvän tiedon ja valistuksen puute voi johtaa tahattomien raskauksien lisääntymiseen;

8. tuomitsee jyrkästi Puolan oikeusministerin äskettäisen päätöksen aloittaa virallisesti Puolan vetäytyminen Istanbulin yleissopimuksesta, mikä olisi vakava takaisku sukupuolten tasa-arvon, naisten oikeuksien ja sukupuoleen perustuvan väkivallan torjunnan kannalta; kehottaa Puolan viranomaisia panemaan kyseisen yleissopimuksen tehokkaasti täytäntöön käytännössä muun muassa tarjoamalla väkivallan uhreiksi joutuneille naisille ja heidän lapsilleen riittävästi laadukkaita turvakotipaikkoja, kun otetaan huomioon, että sukupuoleen perustuva väkivalta on lisääntynyt covid-19-pandemian aikana, sekä varmistamalla välttämättömien tuki- ja terveyspalvelujen saatavuus, seksuaali- ja lisääntymisterveydenhuolto mukaan luettuna;

9. pitää valitettavana, että terveydenhuoltopalvelujen saatavuus on edelleen rajallinen tietyillä Puolan alueilla ja että ylimmän tarkastusviraston mukaan Puolan maaseutualueilla vain kahdelle prosentille raskaana olevista naisista tehtiin vuonna 2018 kaikki tarvittavat raskaudenaikaiset vakiotestit, kuten sikiön ultraäänitutkimus, sydäntäänitutkimus tai äidiltä otettavat verikokeet;

10. pitää valitettavana omatuntolausekkeen lisääntynyttä käyttöä, joka johtaa siihen, että aborttipalveluja hakevien ohjaamiseen toiseen laitokseen ei ole luotettavia mekanismeja, ja hitaisiin muutoksenhakumenettelyihin niiden hakijoiden osalta, joilta tällaiset palvelut evätään, ja pitää valitettavana myös sitä, että gynekologit turvautuvat usein omatuntolausekkeeseen, kun heitä pyydetään määräämään ehkäisyvälineitä, mikä rajoittaa käytännössä ehkäisyvälineiden saatavuutta Puolassa; toteaa, että tämä omatuntolauseke haittaa myös pääsyä raskaudenaikaiseen seuloontaan, mikä loukkaa paitsi naisten oikeutta saada tietoa sikiön tilasta myös monissa tapauksissa estää lapsen menestyksekkään hoidon raskauden aikana tai välittömästi sen jälkeen; kehottaa Puolan viranomaisia kumoamaan lain, jolla rajoitetaan jälkiehkäisytablettien saatavuutta;

11. on erittäin huolissaan siitä, että tuhansien naisten on matkustettava ulkomaille käyttääkseen abortin kaltaista keskeistä terveyspalvelua; korostaa, että rajatylittävät aborttipalvelut eivät ole toteuttamiskelpoinen vaihtoehto heikoimmassa asemassa oleville ja syrjäytyneille ihmisille; on erittäin huolestunut siitä, että ulkomaille matkustaminen vaarantaa naisten terveyden ja hyvinvoinnin, sillä he matkustavat usein yksin; korostaa abortin jälkeisen hoidon merkitystä erityisesti naisille, joille aiheutuu komplikaatioita puutteellisesta tai vaarallisesta abortista;

12. ilmaisee tukensa ja solidaarisuutensa tuhansille Puolan kansalaisille, erityisesti puolalaisille naisille ja hlti-henkilöille, jotka terveysriskeistä huolimatta lähtivät kaduille osoittamaan mieltä perusvapauksiinsa ja -oikeuksiinsa kohdistettuja vakavia rajoituksia vastaan; panee merkille, että mielenosoittajien vaatimuksiin kuuluu perustuslakituomioistuimen ratkaisun kumoamisen lisäksi myös niin kutsutun aborttia koskevan kompromissin tuomitseminen, aborttilainsäädännön vapauttaminen ja keho koskevan itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen; muistuttaa, että kokoontumisvapaus ja yhdistymisvapaus määrittävät Euroopan unionin luonteen, myös pandemian aikana;

13. tuomitsee jyrkästi lainvalvontaviranomaisten ja valtiosta riippumattomien toimijoiden, kuten äärioikeistolaisten nationalististen ryhmien, liiallisen ja suhteettoman voimankäytön ja väkivallan mielenosoittajia, myös aktivisteja ja naisten oikeuksia ajavia järjestöjä, vastaan; kehottaa Puolan viranomaisia varmistamaan, että mielenosoittajia vastaan hyökkäävät henkilöt saatetaan vastuuseen;

14. kehottaa Puolan viranomaisia vahvistamaan naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon edistämistä koskevaa kansallista lainsäädäntöä varmistamalla, että sukupuoleen perustuvaa syrjintää käsittelevät instituutiot saavat kaikki tarvitsemansa taloudelliset ja henkilöresurssit;

Perjantai 26. marraskuuta 2020

15. kehottaa komissiota arvioimaan perusteellisesti perustuslakituomioistuimen kokoonpanoa, sillä sen laittomuus antaa perusteen riittauttaa perustuslakituomioistuimen antamat ratkaisut ja siten kyseenalaistaa sen kyvyn noudattaa Puolan perustuslakia; korostaa, että edellä mainittu ratkaisu on jälleen yksi esimerkki oikeuslaitoksen joutumisesta poliittiseen määräysvaltaan ja oikeusvaltioperiaatteen järjestelmätason romahtamisesta Puolassa;
16. kehottaa neuvostoa käsittelemään tätä asiaa ja muita väitteitä Puolassa tapahtuneista perusoikeuksien loukkauksista laajentamalla parhaillaan SEU:n 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti järjestämiensä Puolan tilannetta koskevien kuulemistilaisuuksien käsittelyalaa; kehottaa neuvostoa toteuttamaan Puolan tilannetta koskevan virallisen kuulemisen, joka on määrä järjestää 10. ja 11. joulukuuta 2020;
17. suhtautuu myönteisesti 5. marraskuuta 2020 tehtyyn alustavaan sopimukseen lainsäädännöstä, jolla luotaisiin mekanismi, joka mahdollistaisi EU:n rahoituksen keskeyttämisen oikeusvaltioperiaatetta rikkovalle jäsenvaltiolle; kehottaa komissiota toimimaan päättäväisesti äskettäin sovitun, tulevaan monivuotiseen rahoituskehykseen 2021–2027 sovellettavan ehdollisuuden suhteen;
18. kehottaa neuvostoa ja komissiota myöntämään riittävästi rahoitusta kansallisille ja paikallisille kansalaisyhteiskunnan järjestöille, joiden kautta edistetään demokratian, oikeusvaltion ja perusoikeuksien tukemista ruohonjuuritasolla jäsenvaltioissa, myös Puolassa; kehottaa komissiota tukemaan välittömästi ja suoraan ohjelmia ja puolalaisia kansalaisyhteiskunnan järjestöjä, jotka pyrkivät varmistamaan naisten seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien suojelun; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tukemaan tietoisuuden lisäämistä ja koulutusta rahoitusohjelmien avulla;
19. kehottaa komissiota asettamaan ensisijaiseksi tavoitteeksi sen, että kaikille varmistetaan yhdenvertainen ja vahva oikeussuoja kaikilla SEUT-sopimuksen 19 artiklaan sisältyvillä perusteilla; kehottaa neuvostoa käynnistämään välittömästi uudelleen neuvottelut syrjimättömyyttä koskevasta horisontaalisesta direktiivistä ja saattamaan ne päätökseen ja suhtautuu myönteisesti komission uusiin sitoumuksiin tällä alalla;
20. kehottaa komissiota tukemaan jäsenvaltioita seksuaali- ja lisääntymisterveyspalvelujen, myös abortin, yleisen saatavuuden takaamisessa; kehottaa komissiota takaamaan seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeudet sisällyttämällä aborttioikeudet seuraavaan EU:n terveysstrategiaan;
21. korostaa, että monissa jäsenvaltioissa on ilmaistu tukea puolalaisille naisille ja osoitettu kiinnostusta heidän asiaansa kohtaan; kehottaa EU:ta rahoittamaan järjestöjä, jotka helpottavat turvallista ja laillista aborttia tarjoavien organisaatioiden välistä rajat ylittävää yhteistyötä;
22. kehottaa komissiota vahvistamaan, että direktiiviä 2004/113/EY⁽¹⁵⁾ sovelletaan seksuaali- ja lisääntymisterveyteen ja -oikeuksiin liittyviin tavaroihin ja palveluihin, ja tunnustamaan, että seksuaali- ja lisääntymisterveyteen ja -oikeuksiin liittyvien tavaroiden ja palvelujen saatavuutta koskevat rajoitukset ja esteet ovat sukupuoleen perustuvaa syrjintää, sillä ne vaikuttavat suhteettomasti yhteen sukupuoleen (naisiin) tai haavoittuvassa asemassa oleviin ryhmiin (kuten transihmisiin ja muunsukupuolisiin ihmisiin); tuomitsee sen, että Puolan hallitus käyttää väärin oikeuslaitosta ja lainsäädäntövaltaansa välineellistääkseen ja politisoidakseen naisten ja hlbt-henkilöiden elämän ja terveyden, minkä johdosta heitä syrjitään tässä suhteessa;
23. kehottaa komissiota antamaan jäsenvaltioille suuntaviivat, joilla varmistetaan seksuaali- ja lisääntymisterveyteen ja -oikeuksiin liittyvien tavaroiden ja palvelujen yhtäläinen saatavuus EU:n lainsäädännön ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti;
24. kehottaa neuvostoa saattamaan Istanbulin yleissopimuksen ratifiointi EU:n osalta kiireellisesti päätökseen; tuomitsee jyrkästi joissakin jäsenvaltioissa ilmenneet yritykset peruuttaa Istanbulin yleissopimuksen täytäntöönpanemiseksi ja sukupuoleen perustuvan väkivallan torjumiseksi jo toteutettuja toimia; kehottaa komissiota antamaan ehdotuksen sukupuoleen perustuvan väkivallan lisäämisestä SEUT:n 83 artiklassa tarkoitettujen EU-rikosten luetteloon;
25. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman komissiolle ja neuvostolle, Puolan presidentille, hallitukselle ja parlamentille sekä jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille.

⁽¹⁵⁾ Neuvoston direktiivi 2004/113/EY, annettu 13. joulukuuta 2004, miesten ja naisten yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta tavaroiden ja palvelujen saatavuuden ja tarjonnan alalla (EUVL L 373, 21.12.2004, s. 37).